

ἐκτὸς τῆς Δαμασκοῦ, εἶδον λεπρούς ἐν Ῥόδῳ, ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν Ναπλούζῃ, ἐν Βιρκέτ—ἐλ—Καρούμ καὶ ἐν Κατανζάρῳ τῆς Καλαβρίας, εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου Σκουιλάτσε.

Καίτοι ἄλλοιαι αἱ νόσοι, ἃς περιθάλπουσιν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς οἰκίας Λουρμέλ, δὲν εἶναι ἥτον τῆς λέπρας ἀποτρόπαιοι. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν γενναιότητα νὰ ἀτενίσωμεν αὐτὰς κατὰ πρόσωπον διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν κατ' ἀξίαν τὴν θαυμασίαν ὄντως ἀφοσίωσιν τῶν κυριῶν τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀς τύχω λοιπὸν τῆς συγγνώμης τοῦ ἀναγνώστου, ἐφιστῶν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἀντικειμένων τοσούτῳ μᾶλλον ἀξίῳ οἴκῳ, καθόσον καὶ μόνῃ ἢ θεᾷ αὐτῶν προξενεῖ ἀηθίαν. Ἡ τὸ ὑπνωτήριον διαπνέουσα ὁσμὴ τοῦ φανικοῦ ὀξέος περιβάλλει τὰς κλινὰς δι' ἀτμοσφαίρας ἀπολυμαντικῆς καταδεικνύουσας, ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ὀξέων ἐλκῶν. Τινὲς τῶν ἁρρώστων δὲν κατὰκινεῖται ἐκτάδην, ἀλλὰ κάθονται καὶ ἀσχολοῦνται περὶ εὐκόλῳ τινὰ ἐργασίαν μὴ στερούμεναι ἐντελῶς μικρὰς τινος ῥώμης καὶ δυνάμεναι ἐν εὐδία νὰ περιπατήσωσιν ὀλίγον εἰς τὰς δεινροστοιχίας τοῦ κήπου. Ἐπίδεσμος ἕνεκα τοῦ ὑπ' αὐτὸν μοτοῦ πολλαχοῦ ἐξωγῶμενος, διαίρει εἰς δύο τὸ πρόσωπόν των. Τὰ βλέφαρα εἶναι ἐρυθρά, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνήσυχτοι, τὰ χεῖλη πελιδνά, ὑπομέλανα οἰδήματα κηλιδοῦσι τὸ δέρμα τῶν σαρκῶν· ἐὰν ἀφαιρεθῶσιν οἱ ἐπίδεσμοι, βλέπετε τὸ κακὸν ἐν ὅλῃ τῇ φρικῇ αὐτοῦ· εἶναι ἡ σαρκωθὸς φαγέδαινα, ἥτις καταδιβρώσκει κατὰ προτίμησιν τὸ πρόσωπον. "Ὅταν ὁ Μεσαιὼν ἐβλέπε τὸ ἀποτρόπαιον ἐκεῖνο ἔλκος ἀνερῶναι « Noli me tangere ! Μὴ μου ἅπτου ! » Βραδέως, ὥσπερ γαστρίμαργος εὐχολὸν ἀπογευόμενος ἔδεσμα, ἔφαγε τὴν ρίνα, ἥτις εἶναι ἤδη ρίς σκελετοῦ ζῶντος, ὕγρου καὶ αἱμάσσοντος. Δύο τῶν οὕτω παρამεμορφωμένων δυστυχῶν λαμβάνουσιν ἔτι ταμβάκον, εἰσάγουσαι αὐτὸν εἰς τὴν πληγὴν ἐκείνην τὴν ἀπογυμνοῦσαν τὰ ὅσα καὶ ἀποκαλύπτουσιν τὰς ἐσωτερικὰς μεμβράνας. Ἀρχαῖα τις παράδοσις σώζεται ἐν τοῖς ἡμετέροις χωρίοις. Οἱ χωρικοὶ θεωροῦσι τὸν ἐπίμονον τοῦτον καὶ διαβρωτικὸν ἔρπητα ὡς θηρίον, τὸ ὅποιον ἔχει ἀνάγκη σιτίσεως, στερούμενον δὲ τροφῆς, καταστρέφει τὸν ἄνθρωπον. Ὡς ἐκ τούτου, ἐν μόνον ὑπάρχει μέσον θεραπείας, τεμάχιον κρέατος ἐπὶ τῆς πληγῆς προσδεδεμένον. Τὴν σήμερον προσπαθοῦσι νὰ θεραπεύσωσι τὴν νόσον δι' ἐπανειλημμένων ἐντομῶν καὶ διὰ τοῦ ἀζωτικῆς ὀξέος, ἀναφέρουσι δὲ παραδείγματα τινὰ ἰάσεως, ἀλλὰ δυνάμεθα ἄρᾳ γε νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ ἰαθεῖσα νόσος ἦτο ἡ φαγέδαινα;

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΥΤΕΟΥ

Ο ΛΟΧΙΑΣ

Εἰς ὅλους ἦτο γνωστὸς ὁ λοχίας Σπαθιᾶς. Εἶχε πολεμήσῃ πανταχοῦ καὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ ἀπὸ στραπτειν ὑπὸ μεταλλείων καὶ σταυρῶν.

Δὲν ἦτο οὔτε ὑψηλός, οὔτε βραχύς· ἔφερε μεγάλην οὐλὴν ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ λαιμοῦ διήκουσαν· ἦτο εὐκαμπτος ὡς ξίφος. Οἱ λευκοὶ ὀδόντες του διεφαίνοντο ὑπὸ τὸν δασύν του μύστακα ὁσάκις ἐγέλα. Εἶχε τολμηρὰν καὶ ἀέτειον τὴν ρίνα· καὶ ὑπὸ τὰς μαύρας του ὀφρὺς ἐσπινθηροβόλουν οἱ ὀφθαλμοὶ του ὡς δύο ξηρὰ κλήματα ἐν τῷ βάθει κλιθάνου.

Οἱ ἀρχηγοὶ του διίσχυρίζοντο, ὅτι οὐδέποτε ἐγνώρισε τὸν φόβον· αὐτὸς διετεινέτο, ὅτι τὸν ἐγνώρισε μίαν στιγμὴν μόνον, ἀλλ' ὅτι κατῴρωσεν ἀμέσως νὰ τὸν ἐκδιώξῃ μεταδίδων αὐτὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς· δι' ἐαυτὸν ἐκράτησε τόσον μόνον, ὅσος ἤρκει διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἀναισθητός πρὸς τὸν κίνδυνον, ὀλιγοστόν τινα φόβον, ὥστε νὰ αἰσθάνεται ἄποιον ῥίγος, ὅμοιον μὲ τὸ ῥίγος τοῦ φιλήμματος.

Ὁ Σπαθιᾶς ἠρέσκετο σφόδρα εἰς τὰς εἰκονικὰς ἐκφράσεις. Ἐνίοτε δὲ καθίστατο ὁμηρικὸς, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ εἶναι οὐδόλως λογοκλόπος. . . . διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ Σπαθιᾶς δὲν εἶχε μεγάλην σχέσιν μὲ τὰ τυπογραφεῖα.

— Κ' ἐγὼ ἐπῆγα 'ς τὸ σχολεῖο, ἔλεγε, καὶ ἐμαθα 'σάν ἄλλοι τὸ 'Αλφάβητον, μὰ δὲν μ' ἀρέσει νὰ λέγω ὅ, τι βρίσκω 'ς τὰ βιβλία. Κ' ἔπειτα ἐγὼ θαρρῶ πὼς τὰ βιβλία εἶνε καλὰ γιὰ 'κείνους ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε δικό τους νὰ ποῦν, ποῦ δὲν βρίσκουν τίποτε μέσα τους, καὶ βγάζουν ἀπὸ τὰ βιβλία ἐξυπνάδα ὅπως ἀπὸ τὰ πηγάδια νερό. Μὰ ἐγὼ ποῦ ἔχω μυαλό γιὰ νὰ συλλογοῦμαι, ποῦ βλέπω, ποῦ ζῶ, ἐγὼ ξεφυλλίζω τὸ κεφάλι μου, καὶ βρίσκω ὅ, τι μοῦ χρειάζεται. Τὸ κρανίον μου εἶνε βιβλίον τυπωμένο ἀπὸ τὰ μάτια μου.

Καὶ ὅταν τῷ ἔλεγον, ὅτι ἦτο κρῖμα λοχίας ὡς ἐκεῖνον νὰ μένῃ πάντοτε λοχίας·

— Αἶ, καὶ τί μ' αὐτό; δὲν εἶνε καλλίτερον τὸ ποῦλιν' ἀξίξῃ περισσότερο ἀπὸ τὰ φτερά του, παρὰ τὰ φτερά του περισσότερο ἀπὸ τὸ ποῦλιν;

Ἦτο ἄλλως τε δεξιὸς τοῦ πολέμου μαθητὴς, ἀληθὴς καλλιτέχνης τῶν μαχῶν· ἐγίνωσκε ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ ἐξερευνᾷ τὴν ἐχθρικήν χώραν, νὰ ὀδηγῇ ἐμπρὸς τοὺς στρατιώτας, νὰ τρέπῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς· ἐλάτρευε τὸ ἔργον του καὶ ἐλάτρευετο ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν του.

Β'

Ὁ γέρον λοχίας ἦτο εὐθυμὸς, διότι τὸ σύνταγμα του ἐμελλε νὰ βαδίσῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Παρταχθὲν ὀπίσω γηλόφου ἀνέμενε νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά του νὰ πολεμήσῃ. Ὁ δὲ λοχίας πλήρης

Χαρᾶς ἐπέθεώρει μετ' ἀγάπης τὸν στρατόν του. Ὅλοι οἱ ἄνδρες του ἦσαν ἀρχαῖοι στρατιῶται, ἀτρόμητοι καὶ ἐνθουσιῶδεις, πολλάκις γνωρισθέντες μετ' τὸ πῦρ. Ἀντὶ παντός ἐπαίνου ὁ Σπαθῆς μισέσκειε τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν ὥσπερ ἔλεγε·

— Καλὰ πᾶμε!

Ἄλλ' ὅτε ὠπισθοδρόμησε ὀλίγον διὰ νὰ ἐπιθεώρησεν τὸ σύνολον συνέσπασε τὰς ὀφρὺς καὶ μὲ τὴν χονδρὰν φωνήν του·

— Ὡ! ποῦ νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, εἶπεν, ὁ ἀριθμὸς τρία τρέμει. Ἀριθμὸς τρία! ἔβγα ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμὴν, ἔλα ἐδῶ!

Ὁ ἀριθμὸς τρία ἦτο νεαρὸς χωρικός, ὅστις τρέμων ἐξῆλθε τῶν τάξεων του καὶ ἐπροχώρησεν πρὸς τὸν λοχίαν.

— Φοβοῦμαστε, βλέπω, εἶπεν ὁ Σπαθῆς, καὶ φοβοῦμαστε πολὺ, ... ποιὸς διάβολος μοῦδωκε τέτοιους φόβους νεοσυλλέκτους.

Ἄλλ' ὁ νεοσύλλεκτος ἠρυθρίασε μέχρι τῆς ρίζης τῶν τριχῶν του.

— Μὲ συμπάθειο, κῦρ λοχία, δὲν φοβᾶμαι ὅσο δείχνω πῶς φοβᾶμαι!

Ὁ δὲ Σπαθῆς μειδιῶν ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν:

— Εἶνε μικρὸς καὶ ἀσυνείηστος μὰ εἶνε ἑπέρηφανος.

Καὶ ἐλκύσας προστατευτικῶς τὸ οὖς αὐτοῦ:

— Καλὰ, καλὰ, δὲν φοβᾶσαι, τὸ βλέπω, μὰ σοῦ λείπει μιὰ σταλιὰ καρδιά καὶ θὰ σοῦ τὴν δώσω ἐγώ.

— Ναί, κῦρ λοχία, δόσε μού τηνε ἀμέσως, γὰρ νὰ προσμένω μὲ χαρὰ τὴν ὥρα ποῦ θ' ἀρχίσῃ τὸ τουφέκι. Ἀκούω ἐκεῖ κάτω κᾶτι κανόνια ποῦ μὲ κάνουν κι' ἀνατριχιάζω.

— Μήπως θαρρεῖς πῶς θὰ πάθῃς τίποτε κακό; ...

— Αἶ, τί νὰ σοῦ πῶ, κῦρ λοχία, ἔτσι μοῦ φαίνεται.

— Ἄ! δὲν βαρεῖσαι! ἡ μάχῃ ἔχει τὸν κίνδυνόν της ὅπως ὅλα τὰ πράγματα· μὰ ἀνοίγει τὴν καρδιά. Τί ἀηδία νὰ κάνῃς ὅλο πορεία χωρὶς κανένα ὄφελος. Μὰ ἄμα ἀρχίσῃ ἡ φωτιά, τότε νοιώθει κανεὶς τί θὰ εἰπῇ ζωὴ, τότε δυναμώνει τὸ κορμί!

— Κατὰ τὰ κορμιά, κῦρ λοχία· μὰ τοῦ λόγου σου ἔχεις δίκην νὰ τὸ λές, ἔχεις τύχη...

— Γιατί γλύτωσα ἀπ' αὐτὴ τὴν πληγὴν ποῦ πῆρα ἀπ' τὸ μέτωπο ὡς τὸ λαιμό; Ἄμ' ἐτούτη; ἄμ' αὐτή; ἄμ' ἡ ἄλλη;

Καὶ ὁ νεοσύλλεκτος ἤνοιγεν ἐκπλήκτους ὀφθαλμούς.

— Βλέπεις πῶς δὲν ἀποθαίνει κανεὶς ἀπὸ ὅλες τὲς πληγὰς ποῦ πέρνει, εἶπεν ὁ Σπαθῆς.

— Βλέπω πῶς σὲ ὅλα ἔμπορεῖ κανεὶς νᾶχῃ τύχη, εἶπεν ὁ νεοσύλλεκτος.

— Λοιπὸν κύττα νᾶχῃς καρδιά τὴν στιγμὴν

τῆς φωτιᾶς καὶ νὰ μὴ φοβᾶσαι καθόλου. Ξέρεις γιατί κατόπι ἀπὸ τὴ μάχῃ γυρνοῦν οἱ στρατιῶται μὲ καμάρι; Γιατί χρειάζεται κάποιος θάρρος νὰ χυθῇ κανεὶς μὲς 'ς τὸν κίνδυνον. Καὶ ἡ κρυφὴ χαρὰ ποῦ ἔχουν δὲν τὴν ἔχουν γιατί ἔμπορεσαν κ' ἐσκοτώσαν, μὰ γιατί δὲν ἐφοβήθηκαν μὴ σκοτωθοῦν αὐτοί. Ὅπως θέλεις πὲς το αὐτό, ἀγάπη 'ς τὴν πατρίδα, ἀγάπη 'ς τὴν σημαία, μὰ ἀπ' οὗ κάνει τὸν ἄνθρωπο τόσον ἄφοβο, θὰ πῇ πῶς εἶνε μεγάλο πρᾶγμα. Τὸ λοιπὸν κύτταξε νὰ μὴ φοβηθῇς. Ὁ φόβος δὲν φθάνει ποῦ φέρνει ἀτιμία ἀλλὰ εἶνε καὶ ἀνοησία. Γιατί ὁ ἐχθρὸς σὲ σημαδεύει καὶ σὺ τρέμεις, καὶ δὲν τὸν σημαδεύεις. Κ' ἐπειτα συλλογίσθηκες ποτὲ σου τί φοβερό πρᾶγμα εἶνε ἡ φευγάλα; Ἀφίνω πλεῖα τὴν ἐντροπήν, μὰ στοχάσου πῶς παραιτεῖς ὀπίσω τὰ σκοτωμένα ἀδελφία σου καὶ λησμονεῖς τὰ λαβωμένα. Ὁ ἐχθρὸς ὅσους βρῇ ἐμπρὸς του τοὺς μαζεύει, μὰ δὲν πάγει νὰ ζητήσῃ ὅσους κείτονται παράμερα. Τέλος πάντων, κύττα, ἂν δειλιάσῃς, ἂν γυρίσῃς τὲς πλάτες 'ς τὸν ἐχθρόν, συλλογίσου το· τὸ βόλι σκοτώνει 'ς τὴν ῥάχι ὅπως καὶ εἰς τὴν κοιλιὰ. Τᾶκουσες;

— Ναί, μοῦδωκες καρδιά, κῦρ λοχία. Μὰ σὰν λαβωθῶ νὰ μὴ μὲ παραιτήσῃς... Δὲν μοῦ λές, πονεῖ κανεὶς πολὺ σὰν λαβωθῇ; σύ, ποιὸς ξέρει τί θὰ ὑπέφερες ποῦ λαβώθηκες τόσες φορές;

— Αὐτὸ εἶναι ἰδική μου δουλειὰ καὶ κανέναν δὲν τῶμαθε ὡς τώρα.

— Μὰ ὡς τόσο κρέας εἶν' αὐτὸ ποῦ ξεσχίζεται.

— Δὲν βαρεῖσαι! τέτοιο πόνο μακάρι καὶ πάλι νὰ τὸν ὑποφέρω· τὸ αἷμα ποῦ χύνεται γιὰ τὴν νίκην δὲν φέρνει πόνο... Κ' ἐπειτα αὐτὰ τὰ παράσημα ἀπάνω 'ς τὸ στῆθος καὶ τὸν νεκρὸ ἔμπορουν ν' ἀναστήσουν...

— Ἀχ, κῦρ λοχία, πόσο ἤθελα νὰ ἤμουν ἀνδρεῖος!

— Εἶσαι, παιδί μου! τώρα πῆγαινε 'ς τὴν τάξιν σου, γιατί θὰ πολεμήσωμε. Κᾶτι μοῦ λέγει πῶς θὰ φανῇς παληκάρι.

Γ'

Τὸ ὑπερήφανον ἐκεῖνο σύνταγμα ἐδεκάτισε τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν. Κατ' ἀρχὰς ὁ νεοσύλλεκτος παρεζαλίσθη. Ἦτο φοβερὸς ἐκεῖνος ὁ ἦχος τῶν σαλπίγγων, ὁ συριγμὸς τῶν μυδραλλίων, ὁ βρόμος τῶν τηλεβόλων, ὁ θάνατος ὃν ἀντέρριπτον κατὰ τοῦ θανάτου ὃν ἐξεσφενδόνιζον οἱ ἐχθροί. Ἄλλ' εὐτυχῶς ἐγγὺς αὐτοῦ εἶδε τὸν λοχίαν του.

Πρὶν τῷ εἰπῇ λέξιν τινά, ὁ νεοσύλλεκτος εἶχε συνέλθῃ.

— Αἶ, πῶς τὰ καταφέρνομε;

— Καλὰ, κῦρ λοχία.

Καὶ ἰδοὺ κατὰ μικρὸν ἡ γενναιότης ἀφυπνίζεται ἐν αὐτῷ. Ἰδοὺ ὅτι μάχεται ἀτρόμητος, μαυρισμένος ἐκ πυρίτιδος, ὡς ἀρχαῖος μαχητής, τὸ

πιλικιον ἐπικλινές φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ μικρὸς χωρικός ἐγένετο στρατιώτης!

— Θέλεις νὰ σοῦ δώσω νὰ πιῆς ἀκόμα λίγο;

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη πλειά, κύρ λοχία, ἡ καρδιά μου ἤλθε ὅλη 'ς τὸν τόπον της.

— Δὲν σοῦ τῶλεγα ἐγώ, πῶς δὲν εἶνε τόσο φοβερό πρᾶγμα ὁ πόλεμος;

Ἄλλὰ δυστυχῶς πολλοὶ ἐκ τῶν συμμαχητῶν αὐτῶν ἔλειπον· πολλοὶ εἶχον πέσῃ· ἄλλ' ἡ ἐλπίς δὲν εἶχεν ἀπολείπειν τὸ σύνταγμα καὶ προήλυνεν εἰς τὰ πρόσω.

Ἡ πορεία ἐκείνη διήρκεσε δύο μακρὰς ὥρας· καὶ ἡ λόγχη δὲ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν φοβεράν ἔφοδον! Ἄλλ' αἰφνης αἱ σάλπιγγες ἐσήμαναν: Ἄλτ! Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐφάνησαν συνδιασκεπτόμενοι σοβαρῶς.

— Κύρ λοχία!

— Τί εἶνε, νεοσύλλεκτε;

— Ἐκεῖ κάτω, 'ς τὴ κορυφή, ἀπὸ 'πίσω... δὲν σοῦ φαίνονται σὰν ἐχθροί... μᾶς ἐκλείσαν ἀπὸ παντοῦ, κύρ λοχία!...

Δ'.

Τὴν ἐπαύριον, ὑπὸ κατηρειπωμένην στέγην, ὁ λοχίας ἀνεπαύετο ἐπὶ ξυλοκραβάτου· ἐπίδεσμοι ἐκάλυπτον τὸ μέτωπον αὐτοῦ καὶ τὸ στήθος· καὶ ὁ μικρὸς νεοσύλλεκτος ἐφύλαττε τὸν γέροντα λοχίαν.

Ἀκτὶς ἡλίου ἐπληξε τὸ πρόσωπον τοῦ τραυματίου.

— Ποῦ διάβολο εἶμαι; εἶπεν ὁ Σπαθιάς ἀνοιξας τοὺς ὀφθαλμούς· ποῦ βρίσκομαι; Μπᾶ, ἐσὺ εἶσαι, νεοσύλλεκτε; καὶ δολάκαιρος βλέπω· τόσο τὸ καλλίτερο!

— Μὴ μιλάς, κύρ λοχία.

— Ἐσὺ θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς σιωπὴν!

— Ὅχι ἐγώ, κύρ λοχία, ὁ ἰατρός.

— Ἀ! ὁ ἰατρός σου ἄς φυλάξῃ γι' ἄλλους τὰς συνταγὰς του· τὴν πληγὴν μου δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὴν γιατρέψῃ γιατί' εἶνε 'ς τὴν καρδιά· αἱχμάλωτοι εἴμασθε, νεοσύλλεκτε;

— Ὅχι, κύρ λοχία· ὅταν ἤλθαν κατὰ πάνω μας, ἀφ' οὗ ἔπεσες χάμου καταλαθωμένος, χωρίς νὰ φοβηθῶ, ξαπλώθηκα κ' ἐγὼ κ' ἔκανα τὸν πεθαμένο· καὶ ἅμα εἶδα πῶς ἔφυγαν, καὶ ἅμα εἶδα πῶς ἐδῶ κοντὰ βρίσκονταν ἓνα καλύβι, εἶπα μέσα μου, κύρ λοχία, ἐγὼ σὲ παίρνω ἀπάνω μου· καὶ σὲ πῆρα 'ς τὸν ὠμό μου καὶ σ' ἔφερα.

— Ἐχεις καρδιά, νεοσύλλεκτε, μὰ πῶς σοῦ κατέβηκε νὰ φορτωθῇς ἓνα πεθαμένο· σὰν κ' ἐμένα. Γιατί δὲν εἶμαι λαθωμένος, νεοσύλλεκτε, εἶμαι σκοτωμένος.

— Μὴν τὸ λές αὐτό, κύρ λοχία, μὴν τὸ λές· τὸ μολύβι σὲ γνωρίζει. Καὶ δὲν θυμάσαι τί μοῦ

ἔλεγες, πῶς τὰ παράσημα αὐτὰ πάνω 'ς τὸ στήθος ἀνασταίνουν καὶ νεκροί;

— Ναί, μὰ ὅχι ὅταν εἶνε νικημένοι. Ὡς τόσο βάλε τα ἐκεῖ χάμου γιὰ νὰ τὰ ἰδῶ. Ἀχ, παληές μου τιμές, παληοὶ μου κίνδυνοι, παληές μου χαρές, παληά μου καμάρια! Τί εὐμορφα ποῦ ἤσασταν· μὰ πάγει, περάσατε...

— Μὴν κλαῖς, κύρ λοχία, εἶπεν ὁ νεοσύλλεκτος ἐνδακρυσ.

— Οὔτε νὰ θυμᾶμαι δὲν πρέπει, μὰ ἔμπορῶ; Ἄς εἶνε, πεθαίνω χωρίς νὰ παραδώσω τ' ἄρματα· ἤμεσταν ἓνας μὲ δέκα καὶ βασταῶσαμε πέντε ὥρες!... Σὰν μὲ θάψης, σὲ λίγο, σκάψῃ ἓνα λάκκο, καὶ ἀπὸ πάνω βάλε δύο κλαδιὰ γιὰ σταυρό· μὴ βάξῃς ὄνομα· τὸ γράμμα πάει καὶ χωρίς πανώγραμμα. Μὰ γιὰ νὰ μὴν κἀνὴ λάθος ὁ Θεός, βάλε μέσα 'ς τὸν λάκκο καὶ τὰ παράσημά μου. Ἔμπορεῖ νὰ μὲ ξανακἀμὴ λοχία πάλι...

Μειδιάμα ἐφώτισε τὴν ἐπιθανάτιον ἐκείνην μορφήν ἐφ' ἧς ἔλαμπεν ἡ ζωὴ μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς τοῦ θανάτου.

— Ἄμα μὲ θάψης, φύγε... μὰ πάρε μαζί σου τὸν σταυρόν μου τῆς τιμῆς· πάρε τον· καὶ ὅταν πολεμήσης σὲ ἄλλες μάχες, σὲ μάχες περὶ εὐτυχισμένες, καὶ σοῦ δώσουν τὸν σταυρὸ τῆς παληκαριᾶς, νὰ φορέσης τὸ δικό μου. Τί καμάρια ποῦ θὰ τῶχα!

Παγερὸν ῥίγος κατέλαβε τὸ σῶμα τοῦ γέροντος λοχίου.

— Νεοσύλλεκτε, ἐψιθύρισεν ὁ Σπαθιάς, ἐγγίσας αὐτὸν μὲ τὸν δάκτυλον... φίλησέ με, νεοσύλλεκτε,... φίλησε τὸν γεροδάσκαλό σου... Ἀχ καὶ νᾶφινά πολλοὺς μαθητάδες, σὰν καὶ σένα!...

Ἀλλὰ κρουνὸς αἵματος ἐξῆλθε τοῦ στόματός του. Ἀστραπὴ διήλασε τοὺς μεγάλους ἀτενεῖς ὀφθαλμούς του. Καὶ ἀνεγερθεὶς ἐν πολεμοχαρεὶ ὁρμῇ ὁ Σπαθιάς κατέπεσε πάλιν ἐκβάλλον τὰς λέξεις ταύτας μετὰ τῆς τελευταίας πνοῆς: Ζήτω ἡ Πατρίς!...

(PAUL DÉROULÉDE.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τοὺς πλείστους ζωγράφους ἔχει ἡ Γαλλία, 22357 ἐν ὅλῃ. Ὑπελογίσθη ὑπὸ τινος ἐφημεριδογράφου ὅτι πάντες οὗτοι γράφουσι κατ' ἔτος πῖνακας, δυναμένους νὰ καλύψωσιν ἕκτασιν 15 τετραγωνικῶν χιλιόμετρων.

Ἐν τῷ σχολείῳ.

Ὁ μαθητὴς ἀντιτάσσει σιγὴν ἰχθύος εἰς τὰς περὶ ἐλληνικῆς ἱστορίας ἐρωτήσεις τοῦ διδασκάλου.

— Εἰςέυρεις τοῦλάχιστον νὰ μᾶς εἴπῃς τί ἦσαν ὁ Ῥήγας ὁ Φεραῖος καὶ ὁ Κοραῖς;

— Ὡ! αὐτὸ μάλιστα!

— Τί ἦσαν;

— Ἀγάλματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.